

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.466/2021/6.

A felperesek:

I. rendű felperes: I. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme, tart.h.: I. r. felperes tartózkodási helye.)

II. rendű felperes: II. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme, tart.h.: I. r. felperes tartózkodási helye.)

III. rendű felperes: III. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme szám, tart.h.: I. r. felperes tartózkodási helye.)

IV. rendű felperes: IV. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme, tart.h.: I. r. felperes tartózkodási helye.)

V. rendű felperes: V. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme, tart.h.: I. r. felperes tartózkodási helye.)

VI. rendű felperes: VI. r. felperes neve (VI. r. felperes címe)

VII. rendű felperes: VII. r. felperes neve (VII. r. felperes lakcíme, tart.h.: VII. r. felperes tartózkodási helye)

VIII. rendű felperes: VIII. r. felperes neve (VI. r. felperes címe)

IX. rendű felperes: VIII. r. felperes nevené (IX.r. felperes címe.)

X. rendű felperes: X. r. felperes neve (X. r. felperes címe)

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Fazekas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fazekas II. r. felperes ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Zrt. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Papp Dezső egyéni ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Sérelemdíj és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

település 4 neve Törvényszék 6.P.20.425/2020/48.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 6.P.20.425/2020/50.

R É S Z Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatja és az alperes által felpereseknek fizetendő sérelemdíjak összegét

I. rendű felperes esetében 9 000 000 (Kilencmillió) forintra,

II-V. rendű felperesek esetében személyenként 5 500 000 (Ötmillió-ötszázezer) forintra,

VI. rendű felperes vonatkozásában 3 500 000 (Hárommillió-ötszázezer) forintra,

VII. rendű felperes tekintetében 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forintra,

VIII-IX. rendű felperesek javára személyenként 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forintra, a

X. rendű felperes esetében 500 000 (Ötszázezer) forintra, valamint ezen összegek után az elsőfokú részítéletben meghatározottak szerint fizetendő késedelmi kamatokra leszállítja.

Az alperes által felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára fizetendő részperköltség összegét 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az állam javára – külön felhívásra – egyetemlegesen 571 950 (Ötszázhetvenegyezer-kilencszázötven) forint, míg alperes 358 050 (Háromszázötvennyolcezer-ötven) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

A peres felek maguk viselik a másodfokú eljárási költségeiket.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az állam javára – külön felhívásra – egyetemlegesen 1 875 000 (Egymillió-nyolcszázhetvenötezer) forint, míg alperes 625 000 (Hatszázhuszonötezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] Néhai II. r. felperes neve 2018. január 29-én súlyos közlekedési balesetet szenvedett, ennek következtében 47 éves korában elhalálozott.

[2] A baleset a település 1 neve és a település 2 neve közötti útszakaszon következett be. A néhai az esti órákban gépkocsijával szabályosan közlekedve hazafelé, település 3 neve tartott, amikor frontálisan ütközött a személy 2 neve által vezetett tehergépjármű-szerelvénnyel, mivel az szabálytalanul áttért a saját menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávba. személy 2 neve a kötelező felelősség-biztosítási szerződés folytán az alperes biztosítottja. Az ütközés következtében néhai II. r. felperes neve a helyszínen elhalálozott, a balesetben vétlen volt, részéről sértetti közrehatás nem történt. Az ütközés következtében az általa vezetett Opel Vectra B típusú személygépkocsi totálkáros lett, a járműben szállított, értékesítésre szánt élelmiszer (kb. 30 szál kolbász) tönkrement.

[3] személy 2 neve bűnösségét a járásbíróság neve a 2018. október 24-én jogerőre emelkedett, 5.B.100/2018/6. számú ítéletében állapította meg, halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az ítélet indokolása rögzíti, hogy a néhai szabályosan közlekedett, vétlen volt a baleset bekövetkezésében. Halálát közvetlenül a több testtájékot ért zúzódás és a következményes traumás sokk okozta. Életét azonnali szakszerű orvosi ellátás sem menthette volna meg. A felperesek az elhunyt közeli hozzátartozói, közülük az I. rendű felperes a házastársa, a II-VII. rendű felperesek a gyermekei, a VIII-IX. rendű felperesek a szülei, a X. rendű felperes a testvére.

[4] A legidősebb gyermek a VII. rendű felperes, VII. r. felperes neve, aki 1992. évben született egy korábbi házasságból. Néhai II. r. felperes neve 22 évesen létesített kapcsolatot a VII. rendű felperes édesanyjával, a katonai szolgálat letelte után hozzá költözött település 4 neve, ahol azonban csak három évig élt együtt a család. A válás után a néhai a sorban következő gyermeke (VI. r. felperes neve VI. rendű felperes) édesanyjával, személy 3 neve létesített élettársi kapcsolatot és hozzá költözött. A néhai ebben az időszakban kéthetente látogatta VII. r. felperest, majd később a találkozások ritkultak. A VII. rendű felperes kisgyermekként huzamosabb időt töltött a nagyszülőknél. A VII. rendű felperes 2007-től középiskolás volt település 4 neve, majd 2012-től település 5 neve egyetemi tanulmányokat folytatott. 2015-ben fejezte be tanulmányait, 2018. évtől település 6 neve dolgozik, ott él, párkapcsolata van. Ő 2018. őszétől csak ritkán találkozott édesapjával, inkább telefonon tartották a kapcsolatot.

[5] VI. r. felperes neve VI. rendű felperes 1999. évben született, személy 3 neve és néhai II. r. felperes neve élettársi kapcsolatából. Az élettársak 1998-tól 2007-ig éltek együtt település 7 neve, ott közösen lakóházat építettek.

[6] Néhai személy 1. neve a két lánya közül VI. r. felperessel volt szorosabb kapcsolata, vele gyakrabban találkozott 2007. évet követően is.

[7] Néhai II. r. felperes neve és személy 3 neve között az élettársi kapcsolat 2007-ben megszakadt, majd köztük 2008. szeptember 11-én élettársi vagyonszétosztásról szóló szerződés jött létre. Ennek értelmében a 6 000 000 forint értékű ingatlan $\frac{1}{2}$ részét személy 3 neve megváltotta a néhaitól akként, hogy a megváltási árba beszámították a közösen felvett kölcsönt és a közös gyermek után járó gyermektartásdíjat, annak 18 éves koráig terjedően. A VI. rendű felperest egy ideig az édesanyja vitte láthatásra az édesapához település 3 neve, később oda a VI. rendű felperes önállóan, vagy nővérével ment látogatába. A VI. rendű felperes 2019-től egyetemi tanulmányokat folytatott település 5 neve. Ettől kezdve csak ritkábban, kéthetente, majd havi rendszerességgel tartotta a kapcsolatot édesapjával, és annak újabb családjával (I-IV. rendű alperesekkel). A VI. rendű felperes 2017. novemberében lett nagykorú, ezt követően hamarosan bekövetkezett az édesapa halála, ezért tartásdíj megállapítása iránti per nem indult, e tárgyban újabb megállapodás sem született. A néhai alkalmasszerűen többször is támogatta a VI. rendű felperest, például a jogosítványa megszerzéséhez 200 000 forinttal járult hozzá.

[8] Néhai II. r. felperes neve körülbelül 2008. évig egy lovasboltot üzemeltetett település 4 neve, ahol alkalmazta az I. rendű felperest, így kerültek közelebbi kapcsolatba, majd ezt követően több alkalommal hosszabb ideig külföldön, ország 1 neve dolgozott a

mezőgazdaságban, 2013. őszétől 2014. tavaszáig pedig ország 2 neve vállalt munkát, ahová az új családja is vele tartott. A néhai végzettsége mezőgazdasági gépészmérnök, az I. rendű felperes agrármérnök, közös érdeklődési körükbe esett az állattartás, ezen belül is a ló- és kecsketenyésztés.

[9] Az I. rendű felperes és néhai II. r. felperes neve már 2007-től élettársi kapcsolatban éltek település 3 neve, majd 2013. október 1-jén házasságot kötöttek. Házasságukból négy fiúgyermek – a II-V. rendű felperesek – született. A II. rendű felperes 2011-ben, a III. rendű felperes 2013-ban, a IV. rendű felperes 2016. év végén, míg az V. rendű felperes már az édesapja halála után, 2018. július 23-án született.

[10] Az I. rendű felperes és néhai II. r. felperes neve között különösen erős, szoros érzelmi kapcsolat alakult ki, mely néhai haláláig mindvégig fennállt. Ezt erősítette azonos érdeklődési körük, és hogy mindketten sokgyermekes, nagy családot terveztek. Gyermekikkel szeretetteljes kapcsolatban éltek. Nagy családjukba befogadták a VI. és a VII. rendű felpereseket is. A VI. rendű felperes kifejezetten az édesapja családjához tartozónak érezte magát, ő I. rendű felperessel is szorosabb kapcsolatot ápolt.

[11] A család egy település 3i-külterületi tanyán élt, melyet az I. rendű felperes szülei bocsátottak rendelkezésükre. A tanyaépületet közösen felújították, művelték az egy hektáros kertet, állatokat tartottak, biogazdálkodást folytattak. Az utóbbi időben 2 ló, 11 kecske és kb. 50-60 baromfi tartozott az állatállományba.

[12] Az I. rendű felperes vezette a háztartást, nevelte a gyermeket, művelte a veteményeskertet, míg néhai férje elsősorban az állatok ellátásával foglalkozott.

[13] Az I. rendű felperes a gyermekek születésétől kezdve GYES-en, majd GYED-en volt, illetve a III. és IV. rendű felperesek születése között dolgozott.

[14] Néhai II. r. felperes neve 2016. január 27-én munkaviszonyt létesített a B... Kft-vel, ahol raktárosként alkalmazták. Munkaviszonya haláláig fennállt, a halálát megelőző hónapokban azonban táppénzes állományban volt. Az itt elért keresetét a 10. szám alatti munkáltatói igazolás mutatja ki, eszerint a nettó munkabére meghaladta a 300 000 forintot és cafetériára is jogosult volt. A táppénzes időszakban ez a kereset 168 707 forintra csökkent.

[15] Néhai II. r. felperes neve az pénzintézet neve-vel 2007. szeptember 1-jén kötött kölcsönszerződés alapján 3 000 000 forint személyi kölcsönt vett fel hét éves futamidőre, havi 51 352 forint törlesztést vállalva. A hitelező a szerződésből származó követelését 2018. július 19-én az pénzintézet 2 neve Zrt-re engedményezte, az ekkor fennálló tartozás 3 077 352 forint volt.

[16] A VIII-IX. rendű felperesek a néhai szülei, 1989-1990. év során váltak el, ennek ellenére a néhainak mindkettőjükkel jó kapcsolata volt. Az édesapjával, a VIII. rendű felperessel közelebb, személyesebb kapcsolatot tartott, ő rendszeresen látogatta néhai fiát és annak családját település 3 neve, segített a ház körüli munkákban. A VIII. rendű felperes szakképesítése ács, így a tanyasi háznál a tetőt javította, drótkerítést, villanypáztort létesített,

mely munkákat általában együtt végezték. A VIII. rendű felperes új élettársával a későbbiekben is rendszeresen, kéthetente-havonta látogatta a családot. Együtt tartották település 3 neve a nagyobb családi ünnepeket, azon a VI-VII. rendű felperesek is részt vettek. Néhai II. r. felperes neve anyagilag kisebb összegekkel támogatta az édesapját.

[17] Az édesanya, IX. rendű felperes ugyancsak gyakori kapcsolatot tartott néhai fiával, ő azonban nem járt ki a település 3i tanyára. Neheztelt a fiára és az I. rendű felperesre amiatt, hogy fiának megszakadt a kapcsolata korábbi élettársával, és nehezen dolgozta fel az új kapcsolatot. Később, fia halála után tőle telhetően segítséget nyújtott a 4. gyermeket váró I. rendű felperesnek, őt a kórházban, majd otthonában is látogatta.

[18] Az előzetes bizonyítás útján beszerzett pszichológus szakértői vélemény szerint a IX. rendű felperes már korábban személyiség-működési problémákkal küzdött, mely jelenleg is fennáll. Érzelmileg jelentősen megviselte korábban a saját válása, majd a fia magánéletének alakulása. Emiatt pszichiátriai ellátásban részesült, betegségei miatt leszázalékolták. Jellemzően úgy tartotta a fiával a kapcsolatot, hogy az látogatta őt a település 4 neve lakásán.

[19] Az elhunyt testvére, X. rendű felperes 2000. évi házasságkötésétől kezdve ország 2 neve lakik férjével, három gyermeke van. Évente egy alkalommal, nyáron, három hétre látogatnak haza. Korábban a nyarakat település 8 neve töltötték, ott egy házat vásároltak, annak a gondozását, karbantartását néhai testvére is végezte. A távolság ellenére néhai II. r. felperes neve és a X. rendű felperes jó testvéri kapcsolatban voltak. A X. rendű felperes segített neki munkát keresni külföldön, a külföldi munkavégzés alkalmával pedig hosszabb időt töltött testvére családjánál.

[20] Néhai II. r. felperes neve már 2017-ben azt tervezte, hogy házi jellegű élelmiszer (kecskesajt, kolbász, szalámi stb.) készítésével és értékesítésével akar foglalkozni. Tervei között szerepelt, hogy ha az élelmiszerkészítés sikeres lesz, a családdal a Mátrába költöznek.

[21] Néhai személy 1 neve 2007-ben szövődmény nélküli cukorbetegséget diagnosztizáltak, majd 2006-2018. években szarkoidózist. Háziorvosa ezen betegségek miatt, továbbá 2006-tól ízületi fájdalmakkal (térd, bal sarok), később térd-artrózissal (kopással) kezelte. 2017. decemberében jobb kezét műtötték a megyei kórházban alagút-szindróma (carpalis alagút) kialakulása miatt, és 2018. január közepére volt tervezve a bal kéz ugyanilyen műtétje. Ez a betegség tipikusan a csuklóízületet érinti, az idegek működését leszorítja. Néhai már 2017. őszén is fájlalta emiatt mindkét csuklóját. A fájdalmak ellenére a raktárosi munkát és a ház körüli munkákat (állatok gondozása, tüzelő aprítása stb.) el tudta végezni.

[22] Néhai személy 1. neve az átlagot meghaladó szoros kapcsolata a vele együttélő családjával volt, de rendszeres kapcsolatot tartott másik két gyermekével és szüleivel is. Több barátja, ismerőse volt, akik vállalkozó szellemüként ismerték, aki munkájában-, magánéletében többször sikeresen váltott, és tervei voltak a jövőre nézve is. Halála elsősorban az I. rendű felperest, az együttélő nagyobb gyermekeket (II-III. rendű felperesek) és a szülőket érintette súlyosan. Az I. rendű felperes férje halálakor három hónapos várandós volt az V. rendű felperessel. Ekkor a IV. r. felperes nevű gyermek (IV. rendű felperes) még csak

1,5 éves volt, III. r. felperes (III. rendű felperes) óvodába, a legnagyobb gyermek II. r. felperes (II. rendű felperes) pedig általános iskolába járt. Férje halála 1-1,5 évig súlyos lelki fájdalmat jelentett I. rendű felperes számára. A gyermekek miatt azonban lelkileg tartania kellett magát, de esténként rendszeresen sírt, nehezen aludt el. Hosszabb ideig lelkiismeret-furdalás, rossz gondolatok, rossz érzések terhelték a balesettel kapcsolatban. Fájdalmát úgy tudta elviselni, hogy a ház körül a korábban férje által ellátott teendőket is ő végezte el, a fizikai kimerülés segítette az elalvásban. Különösen nehéz volt számára lelkileg az V. rendű felperes apa nélküli megszületése.

[23] Édesapjuk haláláról értesülve, a gyermekek hónapokig sírtak esténként, hiába várták haza az édesapjukat. A II. rendű felperes, II. r. felperes iskolai eredménye 2-3 hónapra jelentősen visszaesett, 2018. nyarára II. r. felperesnél és III. r. felperesnél agresszív viselkedés alakult ki. Ezt követően a nagyobb gyermekekkel az édesanya pszichológiai kezelésre járt, mely a gyászfolyamat feldolgozását segítette, de az még nem teljesen záródott le. A legidősebb gyermek családrajzán még 2020-ban is szerepeltette az édesapát. A II. rendű felperes, aki koránál fogva is jobban ragaszkodott édesapjához, igyekezett átvenni az apa teendőit. III. r. felperesnél, a III. rendű felperesnél édesapja halála után különös szokás jelentkezett – ha rokonok, vendégek érkeztek, nem kívánt velük találkozni, elbújt. Korábban ilyenkor az édesapa hatására tudott feloldódni. A IV. rendű felperes, IV. r. felperes nem emlékszik az édesapjára, az V. rendű felperes az édesapa halála után született, neki nem is lehetnek személyes emlékei az édesapjáról, ő teljes mértékben apa nélkül nő fel.

[24] Néhai II. r. felperes neve halála után barátai, szomszédai önzetlenül segítették a családot. Többen is vállalták a kert művelését, az állatoknak takarmányt, a gyermekeknek élelmiszert, pelenkát vittek. Közülük a testvérpár családnéve testvérpár férfi tagja azóta is rendszeresen segít a ház körüli munkákban, húga élelmiszerekkel támogatja a családot. A VIII. rendű felperes – mint nagyapa – jelenlegi párjával továbbra is rendszeresen látogatja őket, általában élelmiszert visznek, segítenek a gyermekek (unokák) ellátásában. A VI. rendű felperes havonta, a VII. rendű felperes ennél is ritkábban tudja az apa nélkül maradt családot meglátogatni. A segítség, támogatás ellenére az I. rendű felperes kilátástalannak érzi a sorsát, úgy gondolja, hogy a jövőben már nem lesz párkapcsolata.

[25] Az I. rendű felperes azzal igyekszik enyhíteni maga és gyermekei fájdalmát, hogy az édesapjáról több képet kirakott a lakásban. Fotóalbum is készült rengeteg felvétellel, a gyerekek azt gyakran lapozgatják.

[26] A VI. rendű felperest is nagyon érzékenyen érintette az édesapja halála, különösen amiatt, hogy közvetlenül a haláleset után volt a szalagavatója, majd érettségizett. A középiskolai időszakot lezáró rendezvényeken az édesapja már nem lehetett jelen. Az apja halála miatt elesett a jövőbeni anyagi támogatásától is. Gyásza feldolgozása érdekében pszichológushoz fordult.

[27] A VII. rendű felperes felnőttként úgy élte meg az édesapja halálát, hogy pótolhatatlan veszteség érte, tudatosult benne, hogy az apa halálával támaszként már csak az édesanyjára, és jelenlegi párjára számíthat.

[28] A VIII. rendű felperes, mint édesapa, nehezen tudja feldolgozni egyetlen fia halálát. Ebben neki élettársa és szakember segít. Párja szerint, a VIII. rendű felperes a fia halála óta megváltozott, az negatívan hatott ki a közös életükre.

[29] A IX. rendű felperesnél a fia halála előhozta depressziós betegségét, mely kezelés ellenére rosszabbodik. Számára nagy veszteség a fia halála, mert elsősorban az ő személyes segítségére számíthatott, a külföldön élő lányára kevésbé. Fia halála óta igyekszik segíteni az I. rendű felperest és az unokáit, havonta kijár hozzájuk, ilyenkor besegít a gyermekek ellátásába, kijár a temetőbe. Pszichológus segítségét nem vette igénybe.

[30] A X. rendű felperes testvére halála óta telefonon gyakrabban tartja a kapcsolatot édesanyjával. Naponta többször is beszélnek a lelki megnyugtató érdekében, emellett havonta 200 euróval támogatja, míg édesapját 100 euróval. Elmondása szerint nála a perindítást az motiválta, hogy a számára megítélt összeggel is támogatni kívánja a gyermekeket.

[31] Néhai II. r. felperes neve halálával szűkebb családjá (az I-V. rendű felperesek) anyagilag is nehezebb helyzetbe kerültek. A haláleset előtt a család havi bevétele (a néhai keresete, a gyermekek után járó ellátások együttes összegével) kb. 450 000 forint volt. Az I. rendű felperes a családi pótlékot leszámítva nem kapott ellátást. A Magyar Államkincstár 2020. januárjában állapított meg az I. rendű felperes részére ideiglenes özvegyi nyugdíjelőleget, havi 35 000 forint összegben, a gyermekek részére 2020. február 27-én állapítottak meg árvaellátás-előleget(gyermekenként), havi 24 500 forint összegben. Az I. rendű felperes végleges özvegyi nyugdíjra 2021. január 1-től jogosult, havi 27 905 forint összegben, a fenti ellátásokat visszamenőlegesen folyósították.

[32] Az I-V. rendű felperesek ellátásra jogosultak a néhai II. r. felperes neve külföldi munkaviszonya után a nyugdíjbiztosító szövetség neve, továbbá a Öregségi és Árvasági Biztosító Pénztár neve. A német nyugdíjbiztosító – 2018. július 23-áig visszamenőleg – 2019. december 1-jétől folyósít a kiskorú gyermekek után, az I. rendű felperes javára gyermekenként havi 9,41 euró félárva ellátást. A svájci biztosító az I. rendű felperesnek, 2018. február 1-jéig visszamenően, 2019. január 30-tól folyósít havi 130 CHF általános özvegyi nyugdíjat, a gyermekek után, ugyancsak az I. rendű felperesnek 2018. augusztus 1-től folyósítanak havi 44 CHF árvaellátást, melyek utóbb emelkedtek.

[33] Néhai II. r. felperes neve hagyatéki eljárásában, mely közjegyző neve település 4 neve közjegyző előtt volt folyamatban törvényes örökösei (gyermekai) a hagyatékot visszautasították a kölcsöntartozással kapcsolatos hagyatéki teher miatt. Az eljárásban a II-V. rendű felpereseket képviselő, I. rendű felperes visszautasító nyilatkozatát a gyámhatóság jóváhagyta. A hagyaték aktív állománya kb. 70 000 forint értékű volt. A közlekedési balesettel érintett, Opel Vectra Caravan gépkocsi roncsértéke 10 000 forint, míg felperesek becslése szerint annak korábbi forgalmi értéke mintegy 500 000 forint lehetett.

[34] A felperesek 2018. tavaszán jelentették be sérelemdíj-, és kártérítés megfizetése iránti igényüket az alperesi felelősség-biztosítónál, melyet utóbb módosítottak. Eszerint az I. rendű felperes sérelemdíj igénye 20 000 000 forint, ugyanezen jogcímen a II-V. rendű felperesek igénye személyenként 10 000 000 forint, a VI-VII. rendű felperesek igénye

személyenként 5 000 000 forint, a VIII-IX. rendű felperesek igénye személyenként 20 000 000 forint, a X. rendű felperes igénye 4 000 000 forint. Részletesen megjelölték vagyoni kár- és járadékigényüket is. Előzőleg az alperes 2020. május hónapban a felpereseknek már utalt sérelemdíj előleget, mely az I. rendű felperes esetében 1 000 000 forint, a II-IX. rendű felperesek esetében 500 000 forint, a X. rendű felperes esetében 300 000 forint volt. Ezen túl az I. rendű felperes részére 171 375 forint összegben temetési költség előleget is biztosított. A felperesek további igényeiket az F/28. alatt csatolt levelükben jelezték, melyre az alperes az F/29. alatti ajánlatot tette. Az alperes 2019. január 9-i levele egyezségi ajánlatot tartalmazott, a felek között azonban peren kívül nem jött létre egyezés. Az alperes vagyoni kártérítésként a felpereseknek összesen 2 550 341 forintot utalt a keresetlevél F/28. melléklete szerint.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[35] A felperesek keresetükben sérelemdíj és vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest, azok késedelmi kamataival együtt.

A felperesek perben előterjesztett igényeit részletesen kimunkálja és tartalmazza a keresetlevél, ezek közül – a jelen részítéssel érintett – sérelemdíj jogcímén előterjesztett igények összege:

I.rendű felperes – 19 000 000 forint,

II-V. rendű felperesek (személyenként) – 11 500 000 forint,

VI-VII. rendű felperesek (személyenként)– 11 500 000 forint,

VIII-IX. rendű felperesek (személyenként)– 9 500 000 forint,

X. rendű felperes – 3 600 000 forint.

A keresetlevélben külön részletezésre kerültek a vagyoni kárigények, ezen belül a járadékigény, a temetési ruházat, a háztartási kisegítő költsége, a VI. rendű felperes vonatkozásában tartást-pótló járadék igény is előterjesztésre került. A felperesek teljes kereseti követelése a fenti jogcímenek mindösszesen 179 015 000 forint.

[36] A felperesek a sérelemdíj címén előterjesztett igényük jogalapjaként a Ptk. 2:52. § (1)-(3) bekezdéseit jelölték meg azzal, hogy néhai II. r. felperes neve halálával sérültek az Alaptörvény XVI. cikk (1)-(4) bekezdéseiben, továbbá az L. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető jogaik. Az I. rendű felperes esetében a házassági kapcsolat megszűnt, a II-V. rendű felpereseknél elmarad az édesapa hozzájárulása a megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődésükhöz, elesnek a jövőbeni gondoskodásától. Nem számíthatnak az apai segítségre a

tanulmányaik során sem. A szülők elestek a nagykorú gyermeket terhelő gondoskodási kötelezettség alapján a fiuktól várt anyagi támogatásától.

[37] Valamennyi felperes hivatkozott arra, hogy a családtag (férj, édesapa, gyermek, testvér) elvesztésével sérültek a család funkciói, és a teljes családban való éléshez fűződő joguk, általában a családi integritás szenvedett sérelmet.

[38] Az I. rendű felperes magasabb összegű sérelemdíj-igényét arra alapozta, hogy ő egyfelől a házastársát, másfelől négy kiskorú gyermeke apját veszítette el a káresemény következtében. A házastárs halála miatti „sérelem” minden hatását kompenzálnia kell a sérelemdíjnak. Egyedül kell gondoskodnia a jövőben négy kiskorú gyermek felneveléséről, a teljes gyermekkort kitöltő negatív gyászreakciókat is el kell viselnie. Egyedül kell gondoskodnia a gyermekek önálló életre neveléséről, taníttatásáról.

[39] A VI-VII. rendű felperesek ugyancsak édesapjukat, a VIII-IX. rendű felperesek gyermeküket, a X. rendű felperes pedig a testvérét veszítette el a néhai halálával. A VI-X. rendű felperesek hivatkoztak a néhaival fennállott szoros családi kapcsolatra, mely a VIII. rendű felperes (édesapa) előadása szerint kettejük viszonylatában különösen szoros volt. Az alperes, mint a károkozó biztosítójának helytállási kötelezettsége a 2009. évi LXX. törvény vonatkozó szakaszain, továbbá a Ptk. 6:470. § (1)-(3) bekezdésein, a 6:522. § (1)-(2) bekezdésein, és a 6:529. § (1), (3) bekezdésein alapul. Külön részletezésre került a vagyoni kárigényekkel kapcsolatos helytállás jogcíme.

[40] Keresetükben a felperesek nem kérték külön a személyiségi jogsérelmük megállapítását, mert az az álláspontjuk szerint bizonyított, kizárólag a keresetlevélben meghatározott különböző jogcímen alapuló igényeikben kérték az alperes marasztalását a késedelmi kamattal együtt. Az alperes marasztalása körében hivatkoztak a hatályos Ptk.-ban is érvényesülő, teljes kártérítés elvére.

[41] Keresetlevelükhöz mellékletként csatolták a tényállításaikat alátámasztó bizonyítékaikat, közöttük az alperessel folytatott levelezést, a jogerős büntető határozatot, az I-V. rendű felperesek ellátását igazoló határozatokat, néhai II. r. felperes neve munkaszerződését, valamint a IV-V. rendű felperesek kivételével a felperesekről – előzetes bizonyítás útján – készült, igazságügyi pszichológus szakértői véleményt.

[42] Az alperes ellenkérelmében az elismert 16 997 000 forint tőkén és annak kamatain túl, a felperesek keresetének elutasítását kérte, továbbá felperesek perköltségében való marasztalását.

[43] Az alperes nem vitatta, hogy néhai II. r. felperes neve halálával az I-X. rendű felpereseket jelentős nem vagyoni sérelem érte. Eltúlzottnak találta azonban a felperesek keresetlevél szerinti sérelemdíj igényét, és vitatta az I. rendű, a VI-IX. rendű felperesek tartást pótló járadék iránti igényét. Utalt arra, mind a sérelemdíj, mind a kártérítési igény jogalapját peren kívül már elismerte, közöttük az összecszerűség kérdésében áll fenn jogvita.

[44] Az egyes felperesek sérelemdíj iránti igényét, az I. rendű felperes esetében 2 000 000 forintban, a II-V. rendű felperesek igényét 2 500 000 forintban, a VI-VII. rendű felperesekét 1 500 000 forintban, a VIII-IX. rendű felperesekét 2 000 000 forintban, míg a X. rendű felperesét 500 000 forintban ismerte el. A kifizetett sérelemdíj előlegeket beszámítva az I. rendű felperesnek további 2 000 000 forint, a II-V. rendű felpereseknek 2 000 000 forint, a VI-VII. rendű felpereseknek 1 000 000 forint, a VIII-IX. rendű felpereseknek még 1 500 000 forint, és a X. rendű felperesnek további 200 000 forint összegű sérelemdíjat vállalt megfizetni.

[45] Az alperes nem vitatta, hogy biztosítottja, személy 2 neve jogellenes magatartása okozta a kárt, és azt sem, hogy a kötelező felelősségbiztosítás alapján a sérelemdíjigények tekintetében is helytállással tartozik. Az ellenkérelem kiterjedt az egyes felperesek vagyoni kárigényeire is.

[46] A sérelemdíj körében nem vitatta, hogy az I. rendű felperest házastársa elvesztéséből adódóan súlyos pszichés károsodás érte, ami hosszú időre meghatározza élethelyzetét. A kiskorú gyermekek (II-V. rendű felperesek) vonatkozásában nem vonta kétségbe, hogy az apa elvesztése hátrányosan befolyásolja további életüket, és azt sem, hogy sérült a teljes családban éléshez fűződő személyiségi joguk. Elismerte a nagykorú VI-VII. rendű felperesek nem vagyoni sérelmét is, ugyanakkor vitatta, hogy esetükben lényeges körülményként értékelhető lenne a családi együttlét elvesztése, mivel ők az édesapjuk halálakor nem éltek vele közös háztartásban. A VII. rendű felperes igényét illetően alperes hivatkozott az ő önálló, elkülönült családi kapcsolatára, mely miatt az ő esetében kisebb az apa elvesztéséből adódó hátrány, mint ahogy azt a keresetben előadta.

[47] A VIII-IX. rendű felperesek (szülők) vonatkozásában nem vitatta a nagykorú gyermek elvesztéséből eredő sérelmüket, ugyanakkor kétségbe vonta, hogy esetükben is sérült volna a teljes családban élés joga, különös tekintettel arra, hogy már elváltak. A X. rendű felperes (testvér) esetében a nem vagyoni sérelem elismerésén túl vitatta, hogy szoros, mindennapi kapcsolat állt volna fenn a testvérek között. Kérte figyelembe venni, hogy a X. rendű felperes külföldön él, saját családja van, nem volt olyan szoros és közeli kapcsolata a testvérével, mint ahogy arról a perben nyilatkozott.

Az elsőfokú részítélet

[48] A bíróság a felperesek sérelemdíjjal kapcsolatos kereseti kérelméről részítélettel döntött a Pp. 341. § (2) bekezdés alkalmazásával. A részítélettel kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 19 000 000 forintot, a II-V. rendű felpereseknek személyenként 11 500 000 forintot, a VI. rendű felperesnek 7 500 000 forintot, a VII. rendű felperesnek 5 500 000 forintot, a VIII. és IX. rendű felpereseknek személyenként 4 500 000 forintot, továbbá a X. rendű felperesnek 1 700 000 forintot sérelemdíj címén, valamint ezen összegek után 2018. január 29. napjától a kifizetésig terjedő időre a törvényes mértékű késedelmi kamatot. A bíróság ezt meghaladóan a felperesek sérelemdíj iránti igényét elutasította. Kötelezte még alperest, fizessen meg a felpereseknek egyetemlegesen 15 nap alatt 3 129 000 forint részperköltséget.

[49] A bíróság részítélete indokolásában abból indult ki, hogy az alperes valamennyi felperes esetében a nem vagyoni sérelmet elismerte, a jogalap nem volt vitatott, ez a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésben, valamint a 2:43. § b) pontjában meghatározott magánélethez fűződő jog megsértésén alapult. Tartalma szerint ez azt a személyiségi jogot fejezi ki, hogy minden embernek joga van a családi élethez, a teljes családban éléshez. Ezt alapjogként az Alaptörvény L. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (3) bekezdései is deklarálják.

[50] A bíróság a továbbiakban indokát adta, hogy a felperesek által hivatkozott személyiségi jogsérelmet polgári jogi alapjogként kellett elbírálni a per során. A személyiségi jogsérelem bekövetkeztét és az ezzel kapcsolatos helytállási kötelezettségét egyik felperes esetében sem vitatta az alperesi felelősségbiztosító, így a bíróságnak a követelt sérelemdíjak összegéről kellett döntenie. A bíróság kiindulópontként vette, hogy a közeli hozzátartozó elvesztése minden érintett családtagnak mindenképpen jelentős hátrányt, sérelmet okoz; a felperesek esetében a sérelemdíj összegének meghatározásánál a bíróság azonban külön-külön mérlegelte a felperesek helyzetét, az őket ért vagyoni veszteségeket, hátrányokat. A mérlegelés körébe vonta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a felperesek által csatolt magánszakértői véleményeket és a tanúvallomásokat. A bíróság kitért arra is, a felperesek által csatolt igazságügyi pszichológus szakértő közreműködésével készült szakvéleményre az alperes nem tett észrevételt, ezért úgy tekintette, hogy a szakvéleményben foglaltakat nem vitatja. A bíróság ez okból további szakértői bizonyítást nem talált szükségesnek és a magánszakértői vélemény alapján mérlegelte a felpereseket ért hátrányokat.

[51] A továbbiakban az elhunytal való rokonisági kapcsolat alapján egyedileg vizsgálta a felpereseket abból a szempontból, hogy személy szerint milyen mértékű személyiségi jogsérelem érte őket. Az I. rendű felperes esetében figyelembe vette, hogy fiatalon veszítette el házastársát, akivel közös háztartásban élt, a közösen gondozott tanyán együtt gazdálkodtak. A pszichológiai szakvéleményből kiindulva megállapította, hogy a I. rendű felperes esetében kóros gyászreakció zajlott, ő a mai napig nem tudta férje halálát feldolgozni. A személyisége egészének működését veszélyeztető érzelmi megterhelés miatt rendkívül nehezen tudja gyermekei számára megadni a családi biztonságot, helyzetét kilátástalannak érzi. A tanúvallomások alapján a bíróság megállapította, az I. rendű felperes rendkívüli nehézségei ellenére igyekszik a család életét, mindennapjait fenntartani, megszervezni. Nemcsak édesanyaként, hanem nőként is súlyos sérelem érte, a jövőbeli párkapcsolati esélye korlátozott, figyelemmel a súlyos lelki traumára és a kiskorú gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatokra. Mindezeket mérlegelve a bíróság nem találta eltúlzottnak a 20 000 000 forint összegű sérelemdíjat, abba beszámította az alperes által peren kívül fizetett sérelemdíj-előleg 1 000 000 forint összegét, ennek megfelelően került sor I. rendű felperes esetében 19 000 000 forint erejéig az alperes marasztalására.

[52] A II-V. rendű felperesek (a néhai kiskorú gyermekei) esetében is jelentős személyiségi jogsértést talált a bíróság megállapíthatónak. Édesapjuk elvesztésével elestek az apa által nyújtott érzelmi biztonságtól; a két nagyobb gyermeknél azt vette figyelembe, hogy az apával való érzelmi kapcsolatuk megszakadt, míg a kisebbek esetében azt, hogy ez ki sem alakulhatott. A szakvéleményből megállapítható volt, hogy a II., III. rendű felperesek esetében a gyászfolyamat lezáratlan, mindkét fiúgyermek magatartása romlott, II. rendű felperes tanulmányi eredményeire is negatív hatással volt az apa halála. A becsatolt fényképek a bíróság számára igazolták, hogy a gyermekek milyen szorosan kötődtek édesapjukhoz. Mindezeket számba véve a bíróság teljes egészében helyt adva a keresetnek

személyenként 11 500 000 forint összegű sérelemdíjat állapított meg, figyelembe véve az előlegként már átutalt, személyenként 500 000-500 000 forint összegeket.

[53] A különélő, már nagykorú gyermekek (VI., VII. rendű felperesek) számára is jelentős hátrányt okozott az édesapa elvesztése. A bírói gyakorlat alapján azonban a rendkívüli jó kapcsolat ellenére is csak alacsonyabb összegű, nem vagyoni kártérítésre tarthatnak igényt, mint az elhalttal egy családban, közös háztartásban élő gyermek. A bíróság mérlegelte, hogy már mindketten nagykorúak, külön háztartásban élnek, néhai édesapjukkal csak esetenként találkoztak személyesen, inkább telefonon tartották a kapcsolatot. A pszichológus szakértői vélemény szerint esetükben normális gyászreakció zajlott, életvitelük, élethelyzetük csak átmenetileg nehezült el. Az érzelmi-lelki veszteség súlyát a VI. rendű felperes esetében nagyobbak ítélte a bíróság, ő szorosabb kapcsolatot tartott édesapjával, mint féltestvére és az I. rendű felperes is a családhoz tartozónak tekintette, gyakran tartózkodott náluk, befogadták a szűkebb családba. Mindezeket mérlegelve a bíróság a VI. rendű felperes javára 7 500 000 forint sérelemdíjat ítelt meg. Az édesapa halálakor már 27 éves, fiatal-felnőttként más helységben önálló életet kialakított VII. rendű felperest, aki a fizikai távolság miatt ritkábban találkozott a néhaival és annak családjával, ehhez képest alacsonyabb, 5 500 000 forint összegű sérelemdíjra jogosította. A VI., VII. rendű felperesek esetében külön kitért a bíróság arra, hogy a teljes családban való éléshez fűződő személyiségi jogsérelem őket nem közvetlenül érte, mivel az apától már hosszabb ideje külön éltek. Esetükben azt vette nagyobb súllyal figyelembe a bíróság, hogy apjuk halálával az ő érzelmi támogatásától estek el.

[54] A VIII., IX. rendű felperesek (az elhalt szülei) fiuk halálával a teljes családban való éléshez fűződő személyiségi jogukban sérültek. A szülők más-más módon, de szoros kötődéssel viszonyultak a fiukhoz annak ellenére, hogy már nem éltek együtt családként, azonban nagyszülőként kapcsolódtak az elhalt saját családjához. A csatolt szakvélemény alátámasztotta, a két nagyszülő közül az édesanya, IX. rendű felperes gyászfeldolgozásában jelentősebb nehézségeket okoztak eleve meglévő pszichés problémái. Alapszemélyiségének jellegzetességei, személyiség-működési zavarai azonban nem hozhatók összefüggésbe a fia halála okozta érzelmi megterheléssel. Mindezen mérlegelési szempontok alapján a kereseti kérelemhez képest mintegy felére csökkentett mértékben – személyenként 4 500 000 forintban – találta a sérelemdíj iránti igényt megalapozottnak a VIII. és IX. rendű felperesek esetében a bíróság.

[55] A X. rendű felperes, bár érzelmileg közeli kapcsolatban volt testvérével, esetében azonban a fizikai távollét nem hagyható figyelmen kívül, 20 éve külföldön él, az elhalttal évente legfeljebb egyszer találkoztak, amikor Magyarországra haza utazott. Ez a bíróság álláspontja szerint indokolttá teszi a sérelemdíj kereseti kérelemben megjelölnél jóval alacsonyabb összegű, 1 700 000 forintban történő megállapítást. A bíróság ebbe is beszámította az alperes által előzetesen már utalt 300 000 forint sérelemdíj-előleget.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[56] A részítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak részbeni megváltoztatását és a marasztalási összegek leszállítását, I. rendű felperes esetében 4 000 000

forintra, II-V. rendű felperesek tekintetében személyenként 3 500 000 forint, VI. rendű felperesnél 2 000 000 forint, VI. rendű felperes vonatkozásában 1 500 000 forint, VIII-IX. rendű felpereseknél személyenként 2 500 000 forint, továbbá a X. rendű felperesre nézve 200 000 forint.

[57] Jogi érvelésében előadta, az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdését, mert a feltárt tényállás és a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen és téves. Nem vitatta, hogy a felpereseket közeli hozzátartozójuk elvesztése miatt nem vagyoni sérelem érte, különösen a Ptk. 2:43. § a) pontjában nevesített személyiségi joguk sérült. A teljes családban való éléshez fűződő jog megsértése ugyanakkor nem valamennyi felperes esetében következett be. A sérelemdíj összegszerű meghatározásának törvényi ismérveként kérte figyelembe venni, hogy ismétlődő jellegű jogsértés nem történt, egyszeri esemény váltotta ki azt, a felróhatóság mértékét illetően pedig hangsúlyozta, szándékos magatartásra utaló peradatok nem állnak rendelkezésre. A jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása tekintetében a szakvéleményre utalva hangsúlyozta, felpereseknél a perbeli baleseti halál miatt pszichés eredetű betegség nem alakult ki, képesek teljes életet élni a hozzátartozójuk elvesztése ellenére is.

[58] Az alperes elsősorban a pszichológus szakértői véleményben megállapítottakat és a hasonló káreseményekkel kapcsolatos bírói gyakorlatot kérte mérlegelési körbe vonni. Hangsúlyozta, az elhalt személynek a feltárt tényállás szerint átlagos kapcsolata volt hozzátartozóival és családjával. A néhai több súlyos betegségben is szenvedett, mely fizikailag képtelenné tette az átlagon felüli kapcsolat fenntartására. Több olyan betegségben is szenvedett, amely miatt fizikai állapota nem tette lehetővé a tágabb családon belüli aktivitást. Halálát megelőző hónapokban munkaképtelen állapotú volt, táppénzt kapott. Korábban ízületi panaszok miatt az egyik kezét már megműtötték és tervezték a másik csuklójának a műtétjét is. Ezt a tanúbizonyítás és VII. rendű felperes perbeli nyilatkozatai egyaránt megerősítették.

[59] Alperes helytelenítette azon elsőfokú bírói megállapítást, hogy a családapa halálával az együttélő család anyagilag nehéz helyzetbe került. A néhai, halálát megelőző hónapokban mindössze 168 707 forint összegű táppénzben részesült, aktív munkavégzéssel elért munkabérjövödelme nem volt.

[60] Alperes kifogásolta, hogy a pszichológus szakvéleményben kifejtett szakmai megállapításokat a bíróság egyoldalúan mérlegelte. Az I. rendű felperes esetében a szakvélemény alapján nem nyert bizonyítást, hogy a mai napig nem tudta volna feldolgozni férje elvesztését, a perbeli tárgyaláson történt meghallgatása során arról nem számolt be, hogy pszichés állapota rosszabbodott volna. Az I. rendű felperes pszichológiai segítséget nem vett igénybe. A bíróság előtt nem tett olyan nyilatkozatot, hogy helyzetét kilátástalannak érezné. Ezzel szemben arról nyilatkozott, hogy apósa, majd pedig néhai férjének egy barátja 2019. év elejétől rendszeres segítséget nyújt a ház körüli munkákban. Az I., valamint VIII. rendű felperes jegyzőkönyvezett nyilatkozataiból az tűnik ki, hogy e segítő személy beilleszkedett a családi életbe, ott rendszeresen megjelenik, segítséget nyújt, hétvégén is együtt tölti az időt a családtagokkal. Ez a családi élet bizonyos mértékű helyreállítását is jelentette.

[61] A II-V. rendű felperesek esetében az alperes hangsúlyozta, az ő gyászfolyamatuk szakvélemény által megállapított lezáratlanságában az I. rendű felperes is

közrehatott, másrészt arra nincs bizonyíték, hogy ezek a problémák utóbb már ne szűntek volna meg. Megjegyezte, a II. rendű felperes esetében a tanulmányi eredmény, illetve a magatartás romlására nincs objektív peradat, iskolai jellemzés vagy egyéb ellenőrzőkönyvi bejegyzések ismeretének hiányában ilyen megállapításhoz nincs perbeli bizonyíték. Alperes felhívta a figyelmet a pszichológiai szakvélemény azon megállapítására, amely szerint a gyermek érzelmi működése átlagos, egészséges jellemző keretek között határozható meg, pszichiátriai betegség szintjét elérő működési zavar nem áll fenn, hasonló a helyzet III. rendű felperes esetében is. Ezen megállapítások befolyásoló szereppel kell, hogy bírjanak a sérelemdíj mértékének a meghatározásában. A IV. és V. rendű felperesek esetében semmilyen pszichés vagy egyéb zavar megállapítására nem került sor, az édesapjuk elvesztésén túl más többlet-körülmény nem merült fel.

[62] A VI. rendű felperes hátránya, hogy a teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga sérült. Önmagában a lakóhely közelsége azonban nem tekinthető olyan körülménynek, amelyre hivatkozva a családban élés elvesztése, mint sérelem bekövetkezhetett. Nagykorúsága és az egyetemi tanulmányok megkezdése a családban élésnél korábban meglévő kapcsolatot lazábbá alakította, a mindennapi kötődést eseti jellegűvé változtatta.

[63] A VIII. és IX. rendű felperesek, mint szülők az általános társadalmi elvárásoknak megfelelő kapcsolatot tartottak fiukkal. A VIII. rendű alperesi apa esetében a korábbi időszakokra nézve fennállt közelebbi kapcsolatot értékelte a bíróság, mely a halál előtti időszakra már nem volt jellemző. Az apa ekkorra megváltozott fizikai állapota nem tette lehetővé az együttes munkavégzést, a tanya körüli és más munkálatokban való segítséget. A telefonos kapcsolattartás pedig nem tekinthető szorosnak, az csak rendszeres személyes találkozás útján valósulhat meg. A VIII. rendű felperes esetében nem nyert bizonyítást, hogy gyász miatt érzett fájdalmai miatt szakemberhez fordult volna. A IX. rendű felperesre (az elhunyt édesanyjára) vonatkozó pszichológiai szakvéleményből kitűnik, fia halálesete nem okozott számára maradandó érzelmi megterhelést, a gyászfeldolgozás a szakértő szerint már megtörtént nála. Olyan többlettényállás nem merült fel esetében, mely magasabb mértékű sérelemdíj meghatározását indokoltá tenné.

[65] A X. rendű felperes vonatkozásában alperes kérte figyelembe venni, önmagában a testvéri, rokon kapcsolat túl más körülmény nem jellemezte az elhalttal való kapcsolatát. Saját nyilatkozata szerint sem elsősorban a testvére elvesztésének sérelme miatt, hanem azért vesz részt a perben, hogy a kapott összeggel a kiskorú hozzátartozóit támogassa. Esetében ezért az is megkérdőjelezhető, hogy a nem vagyoni sérelemre való jogosultsága a törvényi és egyéb feltételek alapján fennáll-e egyáltalán.

[66] A kialakult bírói gyakorlatra hivatkozva alperes előadta, a hozzátartozói sérelemdíj meghatározásának fő szempontja mindig az individualizált felperesek által elszenvedett immateriális sérelem. Az adott személy életminőségében bekövetkezett hátrányos változást kell a sérelemdíjnak kompenzálnia. Hangsúlyozta, a sérelemdíj mértékének meghatározásakor nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó káreseményekkel kapcsolatos bírói gyakorlat sem. Ezt azonban az elsőfokú bíróság nem vette mérlegelésé alapjául, az ítélet jogi indokolása nem említ eseti döntéseket. Az alperes fellebbezésének utolsó részében őt, álláspontja szerint irányadó eseti döntést sorol fel, melyek hasonló tényállásra alapítottnan 3 és 5 millió forint közötti sérelemdíjakat állapított meg a

hozzátartozójukat elvesztők részére, egyes esetekben a károsult közrehatását is figyelembe véve.

[67] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyására irányult. Előadták, az alperesi fellebbezésben tett állításokkal szemben álláspontjuk szerint az elsőfokon eljáró bíróság részítélete érdemben helyes, eljárásjogi jogsértés nem történt, a döntés anyagi jogi értelemben sem jogszabálysértő. A bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, a bizonyítékokból a perben jelentős tényeket feltárta, azokat egybevetette, összességében okszerűen és helytállóan értékelte, ennek alapján helyes jogkövetkeztetést vont le a sérelemdíjak összegét illetően. A differenciált mérlegelést mutatja, hogy I. és V. rendű felpereseknek a keresettel megegyező, míg VI-X. rendű felpereseknek a keresethez képest csökkentett összegben állapított meg sérelemdíjat.

[68] A kereset elbírálása során a bíróság a jognyilatkozatokhoz való kötöttség keretein belül maradt, betartva a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglaltakat. Alperes az elsőfokú eljárás során formális ellenkérelmeket adott elő az összecszerűséggel kapcsolatban, általánosságban hivatkozva a keresetek eltúlzottságára. Az okirati bizonyítékokra, illetve a tanúvallomásokra nem tett észrevételt és az igazságügyi szakértői véleményt sem vonta kétségbe, nem kért újabb szakértői bizonyítást, és egyéb bizonyítási indítványt sem terjesztett elő. A felperesek hangsúlyozták, a fellebbezésben állítottakkal ellentétben az elsőfokú bíróság nem az Alaptörvényből vezette le a személyiségi jogok sérelmét, hanem a sérült személyiségi jogot polgári jogi alapjogként vette figyelembe.

[69] A mérlegelési szempontrendszer helytelenül értékelte alperes, a jogsértés mértékét illetően nem lehet eltekinteni attól, hogy egy ember halálának okozásánál súlyosabb jogsértés nem is nagyon állhat fenn. Az ismétlődő jelleg körében az fogalmazható meg, hogy nyilvánvalóan a haláleset egyszeri esemény, annak ismétlődése fel sem merülhet. A felróhatóság mértékét illetően a gondatlan közúti bűncselekmény okozás igazolódott be, a felróhatóságot a bűncselekményt jogerősen megállapító bírósági ítélet is alátámasztja. Felperesek álláspontja szerint a csatolt szakértői vélemény részletesen kifejtette, hogy melyik felperesnél milyen pszichés folyamatokat váltott ki a hozzátartozó elvesztése. Alaptalan az alperes azon hivatkozása, mely szerint ne lett volna megállapítható az elhunytnak az átlagot meghaladó kapcsolata a családjával és a legközelebbi hozzátartozóival. E körben nem vehető figyelembe az elhunyt betegsége vagy fizikai korlátozottsága, ez a családjához való érzelmi viszonyulását, a családban betöltött szerepét, illetve a családnak az ő irányában megnyilvánult érzelmi viszonyulását nem érinthette. A perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alátámasztották, hogy a családfő halálával I-V. rendű felperesek anyagilag nehezebb helyzetbe kerültek.

[70] Az I. rendű felperes pszichés állapotának rosszabbodását az alperes által nem vitatott szakértői vélemény alátámasztotta. Az a feltárt tényállási elem, hogy az I. rendű felperest barátok, ismerősök segítik a ház körüli teendőkben, nem teszi megállapíthatóvá azt, hogy a családba bárki is beilleszkedett volna és pótolná az elhunyt házastársat, illetve a négy gyermek szülőjét. Ehhez képest az elsőfokú bíróság okszerűen és tényszerűen állapította meg, hogy I. rendű felperes a rendkívüli nehézségek ellenére igyekszik a család életét, mindennapjait a korábbihoz hasonlóan fenntartani. Az I. rendű felperest ért jogsértés körében figyelembe kell venni, hogy nemcsak édesanyaként, hanem nőként is súlyos sérelem érte, jövőbeni párkapcsolati esélye korlátozott az őt ért súlyos trauma, illetve a kiskorú gyermekek

nevelésével kapcsolatos többletfeladatai miatt. Egyedülálló nőként kell a továbbiakban a tartásra szoruló négy kiskorú gyermekét nevelnie.

[71] A II-V. rendű felperesek esetében alaptalan az alperesi fellebbezés szakértői véleményre hivatkozása. Az ugyanis egyértelműen rögzíti a vizsgált gyerekek sérült pszichés állapotát, és hogy pszichés gondozásra szorulnak. A perbeli bizonyítékok a gyermekek családi viszonyait illetően mind érzelmi életükre vonatkozóan, mind személyiségükre kiható károsodást támasztanak alá. Ezen túlmenően köztudomásúként értékelendő az, hogy félárván maradásuk egész életükre kiható hátrányos változást jelent, az édesapa korai halála pótolhatatlan veszteség.

[72] A VI-VII. rendű felperes vonatkozásában a bíróság részítélete nem fogalmazott meg olyan indokolást, mint amelyet a fellebbezés említ. Az ítélet helyes értelmezése szerint az önállóan élő gyermek esetében alacsonyabb összegű sérelemdíj indokolt a családban együttélő kiskorú gyermekekhez képest. E differenciálásnak az elsőfokú bíróság eleget tett, a keresetben foglaltakhoz képest lényegesen alacsonyabb összegben állapította meg a sérelemdíj összegét a VI., illetve VII. rendű felperesek esetében. Ez azon a mérlegelésen alapult, hogy náluk a teljes családban való éléshez fűződő személyiségi jog sérelmét nem állapította meg. Felperesek cáfolták, hogy a VIII. rendű felperes, mint apa és az elhunyt között a kapcsolat ne lett volna szoros, erre semmilyen adat nincs és arra sem, hogy néhai esetleges betegségei bármilyen módon befolyásolták volna a kapcsolattartás intenzitását. A IX. rendű felperes vonatkozásában sem került magasabb mértékű sérelemdíj meghatározásra, a pszichológus szakértői vélemény megállapításai az ítélet indokolásának részét képezik. E két felperes vonatkozásában is köztudomású, hogy még a nagykorú gyermek elvesztése esetén sem kell az élet megnehezülésének megállapításához kóros állapotnak bekövetkeznie, a szülő számára a gyermek halála minden életkorban tragikus, pótolhatatlan veszteség.

[73] A X. rendű felperes vonatkozásában is okszerűen és adekvátan határozta meg a bíróság a sérelemdíj megállapíthatóságának feltételeit. Mérlegelte a néhaival közeli érzelmi, testvéri kapcsolatot, ugyanakkor azt is, hogy két felnőtt testvér között már nyilvánvalóan nem lehet olyan szoros, közvetlen módon ezt fenntartani, mint ahogy a többi felperes esetében megállapítható. Összefoglalásként előadták, az eljáró bíróság a kialakult bírói gyakorlatnak is megfelelően egyedileg, individualizálva állapította meg az egyes felperesek által elszenvedett sérelmet és az egyes sérelemdíjak összegét ehhez igazította.

[74] A fellebbezésben összehasonlítási alapul felhozott eseti döntésekkel kapcsolatban a felperesek hangsúlyozták, 10 évvel ezelőtti káreseményeken alapuló ítéletek felsorolása történt meg, a 8-10 év alatt megváltozott ár-értékviszonyokat már figyelembe kell venni, és az ítélelhozatal idejére aktualizált összegben kell a sérelemdíjakat meghatározni.

[75] A felperesek ellenkérelmének megismerését követően előterjesztett észrevételében az alperes fellebbezési kérelmét fenntartotta, eszerint kérte a részítélet részbeni megváltoztatását.

Az ítéltábla döntésének indokai

[76] A fellebbezés részben alapos.

[77] Az alperes fellebbezésének keretei között az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta a felperesek sérelemdíj iránti igényének megalapozottságát az összecszerűség szempontjából. Az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta a felperesek sérelemdíj iránti igényének jogalapját, az Alaptörvénnyel kapcsolatos fellebbezési hivatkozás miatt szükséges kitérni arra, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése nevesíti a családi élethez fűződő jogot. Erre épül a Ptk. 2:43. § b) pontjában nevesített magánélethez fűződő személyiségi jog, mely magában foglalja azt is, hogy minden embernek joga van a családi élethez, a teljes családban éléshez, továbbá, hogy a családi élet tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse.

[78] Ettől eltérni, a családi élet bizonyos elvárt jellemzőit a jogosultság megnevezésében használni, ezzel azt valójában leszűkíteni nem célszerű, különös tekintettel arra, hogy ilyen módon egyfajta általánosítása is megtörténik az egészséges és a teljes családnak egyaránt, holott az mindig relatív, csak az adott konkrét családhoz, annak jellemzőihez mérten értelmezhető. Így mást jelent például a házasság felbontása miatt ún. „csonka”, és mást az együttélő szülők által összetartott családok számára a „teljes” család, ahogy hasonló példa hozható az „egészséges” család eltéréseire is attól függően, hogy a családtagoknak van-e valamilyen betegsége, fogyatékossága. A családok, ezen belül a családtagok nem általánosítható tulajdonságokkal rendelkeznek, a személyiségi jogok körében is az egyedi esetekre könnyebben vetíthető családi élethez fűződő jogot helyesebb jelzők nélkül használni. Ezt támasztja alá az is, hogy jelentősen eltérnek egymástól azok a családi szerepek, funkciók is, amelyeket az egyes károsultak a családjaikban betöltenek és amelyekben a közvetlen károsultat ért személyiségi jogsértés miatti módosulásával a családtagok életében negatív változás következik be. A családtagok személyiségi jogainak sérelmét, az erre alapított igényüket pedig ez utóbbiak – a közvetlen károsulttal fennállt kapcsolat tartalmának változása, az általa betöltött családi funkció elvesztése, sérülése, az ezek kapcsán előálló családi krízis – alapozzák meg (Kúria Pfv.III.20.775/2019/4.).

[79] A család jelenthet egyrészt vérségi kapcsolatot (egyenestági vagy oldalági), másrészt vérségi kapcsolat nélküli köteléket is (házastárs, élettárs, vér szerinti rokon házastársa, élettársa). A családban éléshez való jog, mint személyiségi jog megsértése esetére a család fogalmát a Ptk. nem határozza meg, az csak a közeli hozzátartozó és a hozzátartozó fogalmát [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pont] szabályozza. Eszerint hozzátartozónak minősül az egyenesági rokon házastársa, illetve fordítottnak a házastárs egyenesági rokona is. A Ptk. sem korlátozza, hogy csak a közeli hozzátartozók esetén sérülhet a családban éléshez való jog. A teljes családban éléshez való jog alapja az a családi köteléken alapuló, szoros érzelmi, bizalmi kapcsolat, amely egy adott család tagjai között fennáll, amelyre jellemző egymás támogatása, segítése, a lelki kötődés és a családi kötelék által nyújtott érzelmi biztonság. Mindezek adott esetben nem csak együttélő családtagok esetén valósulhatnak meg (Kúria Pfv.III.20.606/2018/4.).

[80] A kifejtett elbírálási alapvetésekből kiindulva az ítéltábla megállapította, hogy helytállóan ismertette az elsőfokú bíróság a sérelemdíj iránti igény elbírálásának szabályait, amelyek alapján részletesen kifejtette, mire alapozta döntését e körben, az összecszerűség meghatározása során milyen szempontokat vett figyelembe.

[81] Az elsőfokú ítéletben megállapított egyes sérelemdíj összegek kapcsán azt kellett a fellebbezés tükrében vizsgálni az ítéltáblának, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok, a köztudomású tények mérlegelése alapján az adott helyzetből, az érintett jogsérelmet szenvedett felperesek egyéni adottságaiból adódóan bekövetkezett személyiségi jogsérelemi hátrányokat kellőképpen feltárta-e és olyan mértékű sérelemdíjakat állapított-e meg, amelyek alkalmasak a személyiségi jogsérelemek kompenzálására.

[82] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellőképpen feltárta, a személyiségi jogsértés tényét valamennyi felperes esetében megalapozottan állapította meg. A sérelemdíj összegét befolyásoló személyi sérelem súlyát, következményeit a károsodáskor fennállt ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más ügyekben hozott döntéseit egybevetetten mérlegelve kell a bíróságnak a sérelemdíjakat az egyes felperesek esetében differenciáltan és individualizáltan meghatározni.

[83] Az ítéltábla a bírói gyakorlat által kialakított, fentiekben körülírt szempontokhoz képest jelen perbeli esetben 4 szempontot külön-külön is szükségesnek tartott felperesekre nézve egyediesítetten vizsgálni. Elsődleges objektív szempont a rokoni kapcsolat közelsége vagy távolsága az elhunythoz képest, továbbá az elhunyttal való kapcsolattartás szorossága, rendszeressége, módja (személyes vagy közvetett), mely ugyancsak a bizonyítékok alapján feltárt tényállásból objektíven határozható meg. Helytálló az elsőfokú bíróság differenciálása az elhunyt gyermekei esetében a tekintetben, hogy közeli hozzátartozó elvesztése esetén az egy háztartásban élés jelentősebb mértékű személyiségi jogsérelmet jelent, mint a különélő nagykorú gyermekekre vonatkozóan (BDT2012. 2727, EBH2009. 2003 szám alatti eseti döntések). Az I. rendű felperes vonatkozásában a kapcsolattartás szorosságát, az egymásra utaltság magasabb szintjét mutatja az, hogy közös vidéki gazdaságban, tanyán közösen gazdálkodtak, állatokat tartottak az elhunyt férjével, akinek hiánya így különösen jelentős nehézségeket okoz számára.

[84] A harmadik már szubjektív szempont, az érzelmi kötődés szintje, mely az elhunyttal együttélő házastárs, valamint az eltartott kiskorú gyermekek esetében nyilvánvalóan jelentősebb. E szubjektív, személyhez kötött szempontot a pszichológiai szakvélemények az egyes felperesek esetében egyedileg feltárták. A különélő nagykorú gyermekek, a külföldön élő testvér, továbbá a szülők érzelmi kötődése ehhez képest nem volt olyan szoros.

[85] A negyedik vizsgálandó, ugyancsak szubjektív szempont jelen esetben a gyászfeldolgozás nehézsége, melyet a fentiekén túl az egyéni, pszichés érzékenység is befolyásol. Ezt befolyásoló körülmény az is, ha kiskorú gyermekek az érintettek, vagy nagykorú hozzátartozók. Lényeges a gyászreakció személyiségre gyakorolt negatív hatása, e tekintetben is a pszichológiai szakvélemények adnak iránymutató megállapításokat. Ezzel kapcsolatban a felperesekre egyaránt vonatkozó szakértői megállapítás, hogy egyikőjük esetében sem következett be maradandó pszichikai károsodás, tartós mentális vagy szomatikus betegség a hozzátartozó halálával összefüggésben.

[86] Az ítéltábla hangsúlyozza, a fenti szempontok egybevetett, egyediesített mérlegelése szükséges felperesek esetében, ugyanakkor az alperesi fellebbezésben

hivatkozottakkal ellentétben az nem tekinthető sérelemdíj mértékét befolyásoló körülménynek, hogy a hozzátartozó elvesztése előtti közvetlen időszakban annak egészségi állapota valamelyest megromlott, illetve, hogy ezzel összefüggésben nem tudott volna olyan intenzitással részt venni a családi életben, mint korábban. A családi kötődést a családtag állapotának romlása nem bontja meg, a család egységét, az összetartozást a korábban kialakult szoros kötődés alapján kell értékelni (BH2021.74/II. számú eseti döntés). A hivatkozott bírói gyakorlatra figyelemmel az elhunyt egészségügyi problémái nem vehetők figyelembe sérelemdíjat befolyásoló – csökkentő – tényezőként.

[87] A mérlegelési szempontok jelen perbeli alkalmazása helytállóan történt meg az elsőfokú bíróság részéről a differenciálást illetően. Az I. rendű felperes, valamint az egy családban élő II-V. rendű kiskorú felperesek közeli rokoni kapcsolatban álltak az elhunytal, a kapcsolattartás szoros volt, egy háztartásban éltek, a közös vidéki gazdálkodás miatt, magasabb volt az egymásra utaltságuk szintje. Ennek megfelelően jelentősebb érzelmi kötődés alakult ki közöttük, mint a további felperesek esetében. A gyászfeldolgozás is emiatt jóval nehezebb számukra, az jellemzően még lezáratlan (keresetlevél mellékleteként csatolt pszichológus szakvélemények közül a 9. számú: 6. oldal 6. pont, 7. oldal 3. pont; 13. számú: 7. oldal 3., 4. pont; 20. számú: 10. oldal 6., 3. pont). Mindezen körülmények nagyságrenddel jelentősebb mértékű sérelemdíjra teszik őket jogosulttá a további felperesekhez képest. A II-V. rendű felperesi gyermekek egymáshoz képesti differenciálásra az ítéltábla nem látott okot, mivel hasonlóan súlyos sérelem, ha a gyermek ismerte, szerette az édesapját, és tudatosítania kell az elvesztését (II-III. rendű felperesek), illetve, ha még a megszületése előtt, vagy az apa személyének, családi szerepének felismerése, a rokoni kötődés kialakulása előtt veszíti el az édesapját (IV-V. rendű felperesek). Ez okból ők valamennyien azonos mértékű sérelemdíjban részesítendők. A II. rendű felperes vonatkozásában a tényállás nem szorul kiigazításra, tanulmányi eredményének megromlását, viselkedése agresszívvé válását a szakvélemény alátámasztja (9. számú szakvélemény, 6. oldal 6. pont).

[88] A VI. és VII. rendű felperesek esetében azt kell figyelembe venni, hogy bár közeli rokoni kapcsolatban álltak az elhunytal, azonban nem egy háztartásban éltek vele. Az elsőfokú bíróság köztük is differenciálva helyesen értékelte, hogy a VI. rendű felperes az érzelmi kötődés és a személyes kapcsolattartás szempontjából közelebb állt az együttélő családhoz, mint az idősebb, már teljesen elkülönült magán-életvitelt folytató VII. rendű felperes. Esetükben is bizonyos – kisebb – mértékű különbségtétel szükséges a sérelemdíj összezszerűségének meghatározása során.

[89] A VIII., IX. rendű felperesek, szülőként felnőtt gyermeküket veszítették el a haláleset folytán, a közeli rokoni kapcsolat mindenképpen indokolja a sérelemdíj megállapítást. A személyes kapcsolattartás azonban nem volt olyan rendszeres, szoros, mint a I-V. rendű felperesek és az elhunyt között, az érzelmi kötődés szintje sem lehet már olyan mértékű, mint amikor még az elhunytat saját háztartásukban gyermekként nevelték. A gyászfeldolgozás kérdését a szakvélemény mindkettőjük esetében úgy értékelte, hogy az már lejárlott. Ennek megfelelően az ő sérelemdíjigényük alacsonyabb mértékben lehet alapos, mint a megelőzően említett felpereseké.

[90] A X. rendű felperes esetében a rokoni kapcsolat közeli (testvér), a kapcsolattartás azonban a lakóhelye jelentős földrajzi távolsága miatt nem lehetett szoros, az érzelmi kötődés szintje a nagykorú testvérek esetében már ugyancsak nem olyan jelentős

mértékű, mint a korábban említett felperesek esetében. A X. rendű felperes saját nyilatkozataiból kitűnik, hogy a gyászfeldolgozás az ő esetében már megtörtént (9. számú jegyzőkönyv 10. oldal). Emellett úgy nyilatkozott, hogy a gyermekeknek szánja a neki járó sérelemdíjat, ez azonban az összeg meghatározása során nem figyelembe vehető szempont.

[91] A differenciálás szükségességét hangsúlyozva, az ítéltábla ugyanakkor valamennyi sérelemdíjigényt a kifejtett szempontok mentén kialakult, aktuális bírói gyakorlat áttekintése nyomán túlzottnak találta. Az elsőfokú ítéletben megállapított összegekhez képest, a további mérséklés indokolt. Az alperesi fellebbezésben összehasonlítási alapul felsorolt ítéletek mellett más aktuális eseti döntések is azt mutatják, hogy a 10 millió forintot meghaladó sérelemdíjat, egyező, vagy jelentős mértékben hasonló tényállású esetekben mindenképpen túlzott mértékűnek találták a bíróságok (Kúria BH2021/74. számú eseti döntés Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.231/2021/5. számú ítélet, Pf.I.20.474/2017/5. számú eseti döntés). A perbeli baleset időpontjával hasonló időszakbeli káresemények esetében, hasonló mérlegelés körülmények alapján megállapított sérelemdíjak, a jelen perbeli kereseti kérelemben igényeltekhez képest lényegesen alacsonyabb összeget mutatnak (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.567/2018/6., 7.Pf.20.374/2021/6., valamint a Kúria Pfv.III.20.691/2020/6. számú eseti döntése).

[92] Mindezeket értékelve az I. rendű felperes, valamint a II. és V. rendű felperesek esetében a keresetben kért sérelemdíj mértékének csökkentését találta szükségesnek az ítéltábla, illetve a további felperesek esetében pedig az elsőfokú bíróság által alkalmazott csökkentéshez képest további, differenciált csökkentést alkalmazott. Az arányos mérlegelés érdekében a fellebbezésben kért még jelentősebb mértékű mérsékléssel azonban már nem értett egyet. Mindezek folytán az I. rendű felperes esetében 9 millió forint, a II-V. rendű felperesek esetében személyenként 5 500 000 forint sérelemdíjat, a VI. rendű felperes esetében 3 500 000 forint, a VII. rendű felperes esetében 2 500 000 forint, a VIII-IX. rendű felperesek esetében személyenként 2 500 000 forint sérelemdíjat talált reálishan megállapíthatónak, mely a jogsértéssel arányban álló sérelemdíjként alkalmas a felperesek személyiségi jogséremléinek arányos kompenzálására, figyelembe véve a már részükre korábban folyósított sérelemdíj előlegeket is.

[93] A X. rendű felperes esetében még a fentieknél is jelentősebb mértékű csökkentést talált indokoltnak az ítéltábla a keresetben képest, figyelemmel arra, hogy 20 éve külföldön, a néhai családjától távol lakik, évente személyesen csak egy alkalommal tartotta a kapcsolatot az elhalttal, a testvéri kapcsolaton túl az érzelmi kötődés magasabb szintjét alátámasztó bizonyíték a perben nem merült fel. A sérelemdíjnak az adott személy életminőségében bekövetkezett hátrányos változás kompenzálására kell alkalmasnak lennie, ez kifejezetten a károsult személyhez kapcsolódik, így a X. rendű felperes nyilatkozata, mely szerint azért is kíván igényt érvényesíteni ezen a címen, hogy hozzátartozóit támogassa, a neki személy szerint járó sérelemdíj összegszerűségét növelő körülményként nem vehető figyelembe. Az ítéltábla ennek megfelelően 500 000 forint összegre szállította le a X. rendű felperesnek járó sérelemdíj összegét, tekintettel arra, hogy őt személy szerint nagyságrendileg kevésbé súlyos személyiségi jogsérelem érte az I-IX. rendű felperesekhez képest.

[94] A kifejtett mérlegelés alapján az ítéltábla az elsőfokú részítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával részben megváltoztatta és az alperest terhelő, felperesek javára megítélt sérelemdíj összegét a rendelkező részben megjelölt mértékben szállította le.

[95] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a jelen részítélettel megítélt összegek kizárólag a Ptk. 2:43. § b) pontja szerinti személyiségi jog megsértésének kompenzálására szolgálnak, a per folytatása során, az ügyet befejező ítéletében a bíróság még rendelkezni fog a halálesettel összefüggésben felmerült valamennyi kár, költség, elmaradt jövedelem teljes körű megtérítéséről.

[96] A felperesek a részítélettel elbírált egyes kereseteikhez képest csak részben tekinthetők pernyertesnek, az összegszerűség megítélése azonban bírói mérlegeléstől függött, a sérelemdíjigény jogalapja tekintetében pedig keresetük teljes egészében megalapozott volt, ezért a Pp. 83. § (2) bekezdés alkalmazásával az ítéltábla javukra állapított meg részperköltség-térítést, de az elsőfokú részítélethez képest csökkentett, 2 500 000 forint összegben, mely az arányosított ügyvédi munkadíjon felül az előzetes bizonyítás során készült szakvélemény költségének megtérítését is magában foglalja.

[97] A perben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt elsőfokú, valamint fellebbezési eljárási illetékről részítélet meghozatala esetén rendelkeznie kell a bíróságnak. Ilyen rendelkezést az elsőfokú bíróság részítélete azonban nem tartalmazott, ezért az ítéltábla a Pp. 383. § (6) bekezdés alapján a részítélettel érintett követeléshez igazodó elsőfokú illeték megosztása, és viselése tárgyában kiegészítette az elsőfokú részítéletet az alábbi számítás alapján.

[98] A teljes pertárgyérték a perben 179 015 000 forintot tett ki, ebből a sérelemdíj igénye a felpereseknek 110 600 000 forint volt. Ez az össz-pertárgyérték 62%-át kitevő összeg, mellyel a le nem rótt, maximális 1 500 000 forint elsőfokú eljárási illetéket arányosítani kellett, ez a sérelemdíj-követelésre esően 930 000 forint elsőfokú illetéket jelent. A felperesek által mindösszesen igényelt 110 600 000 forintból a bíróság jogerős részítélettel végül 42 500 000 forintot ítelt meg. Ez 38,5% - 61,5%-os pernyertességi, pervesztességi arányt mutat alperes javára. Ennek megfelelően a 930 000 forint megosztandó részilleték 38,5%-át, azaz 358 050 forintot alperesnek kell viselnie, míg 61,5%-át, 571 950 forintot a felperesek viselik. A felperesek keresetlevelükben egyösszegben kérték alperes kötelezését perköltség fizetésre, ez azt jelenti, hogy magukat egyetemleges jogosultnak tekintették a költségekre nézve. Ennek megfelelően az illetékfizetésre is ilyen módon kötelezte őket az ítéltábla.

[99] Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta.

[100] Az ítéltábla a Pp. 83. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy a peres felek maguk viselik a másodfokú eljárási költségeiket.

[101] A másodfokú eljáráshoz kapcsolódó fellebbezési illeték a 62 millió forint fellebbezési pertárgyértékre tekintettel elérte a 2 500 000 forint maximumot. Ennek viselése az alábbi arányosítás alapján oszlik meg a felek között. Az alperes fellebbezésében 26 700 000 forintra kérte leszállítani a terhére elsőfokon megítélt 88 700 000 forint fizetési kötelezettséget. Ehhez képest a másodfokú ítélet 42 500 000 forintra szállította le a sérelemdíj teljes összegét. A két összeg különbözete 15 800 000 forint, mely tekintetében eredménytelen

maradt a fellebbezés, mivel csak 46 200 000 forint összeggel történő leszállításra került sor. Ez 75%-25% alperesre kedvezőbb másodfokú pernyertességi, pervesztességi arányt jelent. Ennek megfelelően a 2 500 000 forint le nem rótt fellebbezési illeték 25%-át, 625 000 forintot alperes köteles viselni,

míg 75%-át, 1 875 000 forintot a felperesek kötelesek ugyancsak egyetemlegesen megfizetni az államnak külön felhívásra.

[102] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2022. március 18.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró